

สหภาพยุโรป: สู่อการแตกสลายหรือขยายตัว

European Union: to break or expand

บุญส่ง ชเลธร

Boonsong Chaletorn

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University

Received: March 03, 2020

Revised: March 30, 2020

Accepted: April 25, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้กล่าวถึงการขอแยกตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อเอกภาพของสหภาพยุโรป ทำให้เกิดคำถามว่า สหภาพยุโรปกำลังก้าวสู่อการแตกสลายหรือไม่ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าเมื่อเวลาการแยกตัวของสหราชอาณาจักรใกล้เข้ามา สหภาพยุโรปกลับมิได้สั่นสะเทือน ในขณะที่สหราชอาณาจักรเองกลับปั่นป่วนวุ่นวายหนักทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ จนต้องขอเลื่อนกำหนดการแยกตัวออกไป รวมถึงมีเสียงร้องจากประชาชนให้มีการลงประชามติใหม่

อนาคตของสหภาพยุโรปมิได้มืดมน มีแต่เติบโตขึ้น เมื่อสหราชอาณาจักรจะแยกตัวออกไป แต่กลับมีอีกกว่าสิบประเทศที่รอการเข้าเป็นสมาชิก รวมถึงตุรกีที่รอมาแล้วอย่างยาวนานด้วย

คำสำคัญ: สหภาพยุโรป, แตกสลาย, ขยายตัว, สหราชอาณาจักร

Abstract

This research discusses the impending secession of the United Kingdom from the European Union. Could this severely affect the unity of the European Union? Is the European Union going to break up? The research found that as the separation of the United Kingdom approaches, the European Union remains steadfast. However, the United Kingdom itself is agitated, both politically and economically, and has been forced to postpone its separation schedule. There is even a demand from many British people for a new referendum.

Meanwhile, the future of the European Union is not gloomy, but grows stronger. While the United Kingdom will most likely separate, there are more than ten countries waiting for EU membership, including the highly anticipated union with Turkey.

Keywords: European Union, Break, Expand, The United Kingdom.

บทนำ

นับจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สร้างความเสียหายอย่างมหาศาลให้กับทวีปยุโรป ที่มีผู้เสียชีวิต พิการบาดเจ็บและพลัดถิ่นาคาที่อยู่มากถึง 60 ล้านคน ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องสันติภาพที่ถาวรกว้างขวางออกไปจนทั่วโลก นายโรเบิร์ต ชูมาน (Robert Schuman) รัฐมนตรีต่างประเทศของฝรั่งเศส จึงนำความคิดของนาย ฌอง มอนเนต์ (Jean Monnet) ที่ต้องการควบคุมและบริหารจัดการถ่านหินและแร่เหล็กในยุโรป มาเสนอต่อประเทศพันธมิตรอีก 5 ประเทศ คือ เยอรมนี (ตะวันตก) เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ จนเกิดเป็น “แผนการชูมาน” (Schuman Plan) ขึ้น

ความคิดของนายฌอง มอนเนต์ คือ “จะก่อสงครามได้ ต้องมีอาวุธ จะทำอาวุธได้ ต้องมีเหล็กกล้า จะหลอมเหล็กกล้าได้ ต้องใช้ถ่านหิน ถ้าควบคุมถ่านหินและเหล็กกล้าไว้ได้ ก็ไม่มีอาวุธ ไม่มีสงคราม” (Fredrikson, 2009)

จากความคิดดังกล่าวทำให้ 6 ประเทศที่เห็นด้วย ร่วมลงนามในสนธิสัญญาปารีส (The Treaty of Rome) เมื่อปี ค.ศ. 1951 ก่อตั้ง “ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป” (The European Coal and Steel Community: ECSC) ขึ้น ถือเป็นก้าวแรกสู่เส้นทางแห่งสันติภาพของประเทศที่ครั้งหนึ่งเคยทำสงครามรบพุ่งกัน แต่ได้มาตกลงที่จะรวบรวมการผลิตถ่านหินและเหล็กกล้าให้อยู่ในการดูแลร่วมกัน สิ่งนี้เป็นเหมือนสัญลักษณ์ที่มีคุณค่าอันยิ่งใหญ่ ว่าวัตถุประสงค์เพื่อการสงครามกำลังเปลี่ยนไปเป็นเครื่องมือสันติภาพ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Fontaine, 2010)

ในปี ค.ศ. 1957 มีการขยายความร่วมมือของ 6 ประเทศออกไปอีก ด้วยการก่อตั้ง “ประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป” (European Atomic Energy Community: EAEC) และ “ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป” (The European Economic Community: EEC) เพื่อการพัฒนาความร่วมมือในตลาดร่วมที่รวมสินค้าและบริการหลายอย่างเข้าไว้

พอ ค.ศ. 1965 ทั้งสามองค์การก็รวมกันเป็นองค์การเดียว คือ “ประชาคมยุโรป” (European Community: EC)

ค.ศ. 1968 มีการยกเลิกด่านศุลกากรระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งตลอดทศวรรษที่ 1960 ได้มีความพยายามก่อรูปร่างของความร่วมมือในนโยบายหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการเกษตรและการค้าขาย

ความก้าวหน้าของ “ประชาคมยุโรป” ทำให้เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยในปี ค.ศ. 1973 อันถือเป็นการขยายตัวครั้งที่หนึ่ง จาก 6 ประเทศไปเป็น 9 ประเทศ

ค.ศ. 1981 กรีซและสเปนเข้าร่วมเป็นสมาชิก

ค.ศ. 1986 ก็ถึงคราวของโปรตุเกส

โครงสร้างทางการเมืองของยุโรปเปลี่ยนแปลงไปหลังกำแพงเบอร์ลินถูกทุบทำลายในปี ค.ศ. 1989 เป็นผลให้เยอรมนีตะวันตกและเยอรมนีตะวันออกรวมตัวกันเป็นประเทศเดียวได้ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1990 ผนวกกับสหภาพโซเวียตแตกออกเป็นเสี่ยง ๆ ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1991 ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศแถบยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกที่ตกอยู่หลังม่านเหล็กมานานนับสิบปี ขณะเดียวกันกับที่คณะมนตรียุโรปมีการประชุมกันที่เมืองมาสทริชท์ (Maastricht) ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อรับรอง “สนธิสัญญามาสทริชท์” (Maastricht

Treaty) หรือที่เรียกกันว่า “สนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป” (Treaty on European Union) อันเป็นพื้นฐานของความร่วมมือด้านนโยบายต่างประเทศและความมั่นคง ทั้งกิจการยุติธรรมและกิจการภายใน (Cooperation on Justice and Home Affairs : JHA) รวมไปถึงการจัดตั้ง “สหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน” (Economic and Monetary Union : EMU) นำไปสู่การใช้เงิน “ยูโร” เป็นสกุลเงินร่วมกัน

ค.ศ. 1993 “ประชาคมยุโรป” ก็เปลี่ยนมาเป็น “สหภาพยุโรป” (European Union)

ในปีนี้มีการประชุมสุดยอดยุโรปที่กรุงโคเปนเฮเก้น และมีการลงมติกำหนดกฎเกณฑ์การรับประเทศสมาชิกใหม่ซึ่งถูกเรียกว่า “หลักเกณฑ์โคเปนเฮเก้น” (Copenhagen Criteria) ประกอบด้วยเงื่อนไขที่สำคัญ 3 ประการเบื้องต้นในทางการเมืองและเศรษฐกิจ ที่ทุกประเทศต้องทำให้ได้ก่อนจึงจะได้รับการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก คือ (Fontaine, 2010)

1. มีสถาบันทางการเมืองอันมั่นคงที่ค้ำประกันหลักการความเป็นประชาธิปไตย มีกฎหมายที่มีหลักการเคารพสิทธิมนุษยชน รวมไปถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิของชนกลุ่มน้อย

2. มีระบบเศรษฐกิจแบบการตลาดที่มีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมที่จะรองรับแรงกดดันจากการแข่งขัน และอำนาจทางการตลาดภายในสหภาพยุโรป

3. มีความสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีในฐานะสมาชิกสหภาพยุโรป ที่ให้การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของการก่อตั้ง หน่วยงานของรัฐภายในประเทศต้องสามารถปรับตัว และนำกฎระเบียบข้อบังคับของสหภาพยุโรปไปสู่การปฏิบัติได้ตามความเป็นจริง

นอกจากนั้น ยังมีมติอีกประการหนึ่งใน ค.ศ. 1997 ว่าทุกประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปต้องไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้มี “โทษประหารชีวิต” สำหรับประเทศที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น ถ้าประสงค์จะเข้ามาเป็นสมาชิกต้องประกาศยกเลิก “โทษประหารชีวิต” เมื่อมีคุณสมบัติพร้อมจึงเข้ามาเป็น “ประเทศผู้สมัคร” (Candidate country) ได้ (Möller, 2007)

สหภาพยุโรปก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อีก เมื่อ 3 ประเทศ ได้แก่ ฟินแลนด์ สวีเดน และออสเตรีย เข้าร่วมเป็นสมาชิกในปี ค.ศ. 1995 ทำให้จำนวนสมาชิกเพิ่มเป็น 15 ประเทศ

พอวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2002 เงิน “ยูโร” ถูกนำมาใช้แทนที่เงินสกุลเก่าเป็นครั้งแรกใน 12 ประเทศสมาชิก มีเพียง 3 ประเทศ คือ สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) สวีเดนและเดนมาร์กเท่านั้นที่ยังขอใช้เงินสกุลเดิมของตน

สหภาพยุโรปยินยอมให้ประเทศยุโรปตะวันออก 10 ประเทศที่เคยอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหภาพโซเวียต คือ โปแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย มอลตา โปแลนด์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย สาธารณรัฐเช็ก และฮังการี ที่มีประชากรรวมกันถึง 100 ล้านคน (<https://europa.eu>) เข้ามาเป็นสมาชิกด้วยในวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 ต่อมาบัลแกเรียและโรมาเนียก็ตามมาเป็นสมาชิกด้วยในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2007

สหภาพยุโรปยังขยายตัวออกไปอีก เพราะมีการเปิดเจรจาการเข้าเป็นสมาชิกของตุรกีและโครเอเชีย ในขณะที่ไอซ์แลนด์ยื่นความจำนงขอสมัครเข้ามาในปี ค.ศ. 2009 อีกหลายประเทศก็กำลังเข้าสู่กระบวนการขั้นต้นของการพิจารณาเพื่อความเป็นสมาชิกภาพ

เพื่อสามารถรองรับการทำหายและวิกฤติในโลกที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สหภาพยุโรปจึงนำข้อเสนอเกี่ยวกับ“รัฐธรรมนูญ”ใหม่ออกมาใช้ โดยผู้นำทุกประเทศลงนามรับรองในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2004 เพื่อให้รัฐธรรมนูญนี้เข้ามาแทนที่สนธิสัญญาที่มีมาก่อนหน้านี้ทั้งหมด แต่ปรากฏว่าเมื่อมีการจัดให้ประชาชนลงประชามติทั่วไปในปี ค.ศ. 2005 ที่ ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ ปรากฏว่าเสียงข้างมากจากทั้ง 2 ประเทศไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ วันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 2007 ก็จึงมีการลงนามร่วมกันใน “สนธิสัญญาลิสบอน” (Treaty of Lisbon) เพื่อนำเข้ามาใช้แทนรัฐธรรมนูญใหม่ไปพลาง ๆ ก่อน

นอกจาก 27 ประเทศสมาชิกตอนนั้นแล้ว ก็ยังมีอีก 3 ประเทศที่อยู่ในข่ายของการพิจารณาอย่างเป็นทางการ คือ โครเอเชียและตุรกี ที่การเจรจาเริ่มต้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2005 หลังจากการรอคอยมาเป็นเวลานาน กับประเทศมาซิโดเนียที่เข้ามาเป็นประเทศผู้สมัครในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2005 และเป็นที่น่าเชื่อได้ว่าอีก 4 ประเทศในคาบสมุทรบอลข่าน อันได้แก่ บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา เซอร์เบีย มอนเตเนโกรและอัลบาเนีย ที่มีประชากรรวมกันราว 18 ล้านคน ก็คงมีความต้องการเข้ามาเป็นสมาชิกสหภาพด้วย นอกจากนั้นถ้าโคโซโวสามารถแยกตัวออกมาเป็นอิสระจากเซอร์เบียได้ จะเท่ากับมี 5 ประเทศที่สนใจสมัครเพิ่มเข้ามา

ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2013 ประเทศโครเอเชียได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปในลำดับที่ 28 ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ยังคงต้องรอคอยการพิจารณาออกไปอีก

ตารางที่ 1 (www.eu-upplysningen.se) การเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของ 28 ประเทศ

ปี ค.ศ.	ประเทศสมาชิก
1952	ประเทศสมาชิกรุ่นเริ่มต้น : เบลเยียม ฝรั่งเศส อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี (ตะวันตก)
1973	การขยายตัวครั้งที่หนึ่ง : เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร(อังกฤษ)
1981	การขยายตัวครั้งที่สอง : กรีซ
1986	การขยายตัวครั้งที่สาม : โปรตุเกส สเปน
1995	การขยายตัวครั้งที่สี่ : ฟินแลนด์ สวีเดน ออสเตรีย
2004	การขยายตัวครั้งที่ห้า : โปแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย มอลตา โปแลนด์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย สาธารณรัฐเช็ก ฮังการี
2007	การขยายตัวครั้งที่หก : บัลแกเรีย โรมาเนีย
2013	การขยายตัวครั้งที่เจ็ด : โครเอเชีย

เมื่อนับประเทศที่น่าอยู่ในข่ายเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปได้ในอนาคต จะเห็นว่ายังมีอีกถึงราว 10 ประเทศ ได้แก่ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ กับประเทศที่เหลือในแถบคาบสมุทรบอลข่านและตุรกี

และหากโคโซโวแยกตัวเป็นอิสระได้ก็เป็นอีกประเทศหนึ่ง รวมทั้งยูเครน มอลเดเวีย รัสเซียขาว อัลดอร์รา โมนาโก ซาน มาริโนและลีกเกินสไตน์ ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนประเทศสมาชิกปัจจุบันที่มี 28 ประเทศ ก็เท่ากับว่าอนาคตของสหภาพยุโรปจะมีสมาชิกถึง 45 ประเทศ

อีก 3 ประเทศเล็ก ๆ ที่มีประชากรรวมกันราว 150,000 คน คือ อัลดอร์รา 77,072 คน (2019) โมนาโก 39,102 คน (2019) และ ซาน มาริโน 33,683 คน (2019) ก็ยังคงมีสถานะที่พิเศษออกไปกับสหภาพยุโรปเหมือนเดิม แม้ว่าโดยทางปฏิบัติแล้วทั้ง 3 ประเทศจะได้เข้ามาร่วมมือกับสหภาพอย่างมากทั้งเปิดการค้าเสรีโดยไม่มีด่านศุลกากร แต่ก็ยังไม่ได้รับการรับรองให้เป็นสมาชิก เพราะการเป็นสมาชิกจะทำให้มีปัญหาหรือมีอิทธิพลต่อการลงมติในเรื่องสำคัญ ๆ ของสหภาพในประเด็นที่จำเป็นต้องได้รับเสียงเอกฉันท์จากทุกประเทศ ซึ่งหากมีประเทศใดแม้แต่ประเทศเดียวลงมติคัดค้านก็จะทำให้เรื่องสำคัญนั้น ๆ ตกไป โดยลักษณะเดียวกันนี้หมายรวมไปถึงประเทศลีกเกินสไตน์ ที่มีประชากรเพียง 38,404 คน (2019) และนครรัฐวาติกันที่มีประชากรประมาณ 1,000 คน (2019) ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มนี้ด้วยถ้าหากว่าประสงค์จะขอเข้าเป็นสมาชิก (<http://www.worldometers.info>)

ในปัจจุบันประเทศสมาชิกที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด ก็มีลักเซมเบิร์ก 596,992 คน (2019) กับมอลตา 433,245 คน (2019) ดังนั้น การจะเปิดรับไอซ์แลนด์ที่มีประชากรราว 340,566 คน จึงถือได้ว่ามีจำนวนมากพอที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกได้

ตารางที่ 2 (Möller, 2007) การคาดการณ์จำนวนสมาชิกสหภาพยุโรปในอนาคต

ประเทศ	จำนวน	รวม
27 ประเทศสมาชิกสหภาพ	27	27
โครเอเชีย	1	28
(โครเอเชียได้เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 28 เรียบร้อยแล้วในปี ค.ศ. 2013)		
มาซิโดเนีย	1	29
บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา เซอร์เบีย มอนเตเนโกร อัลบาเนีย	4	33
โคโซโว (ถ้าเป็นอิสระ)	1	34
ตุรกี	1	35
ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์	3	38
ยูเครน	1	39
มอลเดเวีย รัสเซียขาว อัลดอร์รา โมนาโก ซาน มาริโน	2	41
ลีกเกินสไตน์	4	45

สหภาพยุโรปมีนโยบายสร้างความสัมพันธ์กับประเทศแถบแอฟริกาเหนือ แต่ไม่ใช่เพื่อเปิดทางให้เข้ามาเป็นสมาชิก เพราะสนธิสัญญาลิสบอน (<https://sv.wikipedia.org/wiki/>) มาตรา 49 ระบุชัดว่า ทุกประเทศในทวีปยุโรปที่ให้การยอมรับหลักการของเสรีภาพ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐาน สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ ประเทศที่อยู่นอกยุโรปไม่ว่าจะเป็นแอฟริกาหรือเอเชียจึงไม่อยู่ในข่ายเข้ามาเป็นสมาชิก ซึ่งในส่วนของ

แอฟริกาเหนือ นั้น ฝรั่งเศสเองก็มีบทบาทมากในการร่วมมือกับประเทศแถบนี้ เพราะส่วนหนึ่งเคยเป็นอาณานิคมของตนมาก่อน โดยแม้ว่าอาณานิคมเล็ก ๆ ของฝรั่งเศสในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก จะไม่ใช่ประเทศที่เข้ามาอยู่ในสหภาพยุโรปได้ แต่ประชาชนของประเทศเหล่านี้ก็ถือสัญชาติฝรั่งเศส ดังนั้นพวกเขาสามารถมีพาสปอร์ตสหภาพ และมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกรัฐสภายุโรปด้วยเช่นกัน

ภายในสหภาพยุโรปได้มีการปรึกษาและถกเถียงกันมาหลายครั้งแล้วว่า เขตแดนของสหภาพยุโรปควรไปจบลงที่ใด ทั้งควรได้กำหนดให้ชัดว่าประเทศใดที่คาดว่าจะสามารถเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกได้ในอนาคต และประเทศไหนที่ไม่คิดจะให้เข้ามาเป็นสมาชิกเลยนั้น ก็ควรมีเส้นขีดแบ่งให้ชัดเจน ซึ่งการประชุมสุดยอดยุโรปที่กรุงโคเปนเฮเก้น ประเทศเดนมาร์ก ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2002 ที่มีมติรับสมาชิกใหม่จากยุโรปตะวันออกนั้น ก็ได้มีการพิจารณากันถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านของบรรดาสมาชิกใหม่เหล่านี้ด้วยอย่าง ยูเครน รัสเซีย ชาว และมอลเดเวีย จนถึงกับมีข้อเสนอออกมาจากนายฮาเวียร์ โซลานา (Javier Solana) หัวหน้าระดับสูงด้านการต่างประเทศของสหภาพ และนายคริส แพทเทิน (Chris Patten) กรรมการธิการด้านการต่างประเทศถึงนโยบายใหม่ที่เรียกว่า “ยุทธวิธีต่อเพื่อนบ้านใหม่/ยุโรปที่กว้างขวาง” (New Neighbors Initiative/Wider Europe) (<http://www.europarl.europa.eu>) พูดถึงเรื่องการค้าและการติดต่อของผู้คนในพื้นที่เขตชายแดน แต่คำถามใหญ่ที่เป็นหัวใจว่าจริง ๆ แล้วการขยายตัวของสหภาพยุโรปจะไปหยุดอยู่ที่ใด กลับไม่มีคำตอบที่ชัดเจน

ในกรณีพิเศษของ 3 ประเทศที่อยู่ระหว่างทะเลดำกับทะเลแคสเปียน บางครั้งมีการยอมรับกันว่าอยู่ในทวีปยุโรปเช่นกัน คือ จอร์เจีย อาร์เมเนียและอาเซอร์ไบจาน ที่มีประชากรรวมกันราว 16 ล้านคน ซึ่งทางสหภาพได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อประสานงานกับประเทศเหล่านี้แล้วอย่างเป็นทางการ การที่ทั้ง 3 ประเทศตั้งอยู่ตรงขอบชายแดนยุโรป มีชายแดนยาวติดต่อกับรัสเซีย และสาธารณรัฐเชกเนียบที่อยู่ใกล้ ๆ กัน ก็ยังมีอิหร่านอีกด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับสหภาพที่จะพูดถึงการรับเข้ามาเป็นสมาชิก

นอกจากนั้นเชื่อว่ามอลเดเวียซึ่งอยู่ระหว่างยูเครนกับโรมาเนีย จะเป็นประเด็นที่ถูกพูดถึงอีกแน่ถ้ายูเครนเข้ามาเป็นสมาชิกในอนาคต มอลเดเวียมีประชากร 4 ล้านคนและเคยเป็นส่วนหนึ่งของโรมาเนียมาก่อน นอกจากนั้นแล้วยังเป็นไปได้ที่ความเป็นสมาชิกจะรวมไปถึงรัสเซียขาว ที่มีประชากรราว 10 ล้านคนซึ่งมีการติดต่อนับแนบแน่นกับรัสเซีย แต่ทั้งนี้ก็ต้องหลังจากที่รัฐบาลเผด็จการภายใต้การนำของประธานาธิบดี วิคตอร์ ลูคาเชนโก (Viktor Lukashenko) ที่ครองอำนาจตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 ผู้ได้ฉายาว่า “เผด็จการคนสุดท้ายของยุโรป” (Carlsson, 2012) ล้มลง แล้วรัสเซียขาวมีการขยายความสัมพันธ์ที่ดีกับสหภาพยุโรปก่อนเท่านั้น

ประเทศส่วนข้างมากทางตะวันตกของคาบสมุทรบอลข่าน ที่แต่เดิมเป็นส่วนหนึ่งของเช็กโกสโลวาเกีย ได้หันเข้าหาสหภาพยุโรปด้วยเช่นกัน มาซิโดเนียได้รับสถานะเป็นประเทศผู้สมัครในปี ค.ศ. 2005 ก่อนหน้านี้มีหลายประเทศที่ผ่านไปสู่ขั้นตอนดำเนินการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิกแล้ว อาทิ อัลบาเนีย บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา มอนเตเนโกรและเซอร์เบีย ส่วนไอซ์แลนด์ที่พบวิกฤติทางเศรษฐกิจรุนแรงในปี ค.ศ. 2008 ได้ยื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิกในปี ค.ศ. 2009 สำหรับโคโซโวที่ประกาศตัวเป็นเอกราชเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 2008 ก็อยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยอมรับในฐานะว่าเป็นประเทศผู้สมัครแล้วอย่างเป็นทางการ

เมื่อประเทศยุโรปตะวันออกเข้ามาเป็นรัฐสมาชิก สหภาพยุโรปไม่ได้ประโยชน์ทางการเงินเลยแม้แต่น้อย เพราะประเทศเหล่านี้เป็นประเทศยากจน และต่างก็หวังได้รับเงินช่วยเหลือด้วยกันทั้งสิ้น ก่อนหน้านี้ไม่นาน

ประเทศในสหภาพยุโรปยังมองประเทศสมาชิกใหม่ ๆ เหล่านี้ว่าเป็นศัตรู หรืออย่างน้อยที่สุดก็มีโอกาสเป็นศัตรู มาตอนนี้ประเทศเหล่านี้ต่างสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับเดียวกับที่สหภาพยุโรปมี ซึ่งหมายความว่าประเทศของตนจะดำเนินแนวทางที่เป็นประชาธิปไตยและเคารพสิทธิมนุษยชน

“สันติภาพ” จึงไม่ใช่คำถามสำคัญที่สุดตลอดเวลาสำหรับทุกประเทศ ส่วนหนึ่งสนใจแต่เรื่องเงินช่วยเหลือ จำนวนมหาศาลที่จะได้รับจากสหภาพยุโรป ที่เห็นมากที่สุดคือความร่วมมือในช่วงทศวรรษที่ 1970 ทั่วโลกประสบวิกฤติใหญ่ทางเศรษฐกิจ เมื่อทุกประเทศยากจนลง การร่วมมือระหว่างประเทศก็แทบไม่ปรากฏ สิ่งสำคัญที่สุดในตอนนั้นคือ แค่อุให้ประเทศของตนรอดพ้นจากวิกฤติไปได้เท่านั้น

แต่ถึงอย่างนั้นสหภาพยุโรปก็ยังคงขยายตัวออกไปทุกที หลายประเทศต่อแถวกันเพื่อขอเข้าเป็นสมาชิก ข้อดีที่เชื่อกันและน่าจะเป็นความจริงมากที่สุด คือยังมีประเทศเข้าร่วมมากเท่าไร โอกาสในการเกิดสงครามก็ยิ่งน้อยลงเท่านั้น

แม้จะไม่ง่ายในการทำนายอนาคต แต่เชื่อว่าในอีก 15-20 ปีข้างหน้าแทนที่สหภาพยุโรปจะแตกสลาย เพราะ Brexit กลับมีความเป็นไปได้ว่าจะขยายตัวออกไปถึง 44-45 ประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการขยายตัวของสหภาพยุโรป จากการเกิดวิกฤติการณ์จากการแยกตัวออกไปจากความเป็นสมาชิกภาพของสหราชอาณาจักร ว่าก่อให้เกิดผลสะท้อนกับสหภาพยุโรปจนนำไปสู่การแตกสลายหรือไม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เน้นด้านเอกสาร (documentary research) เป็นสำคัญ ได้แก่ เอกสารและหนังสือประวัติศาสตร์การกำเนิดและพัฒนาการของสหภาพยุโรป หนังสือวิชาการ บทสัมภาษณ์ บทความ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

เป็นที่แน่ชัดว่าการแยกตัวออกไปของสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ก่อให้เกิดผลสะท้อนต่อภาพลักษณ์ของสหภาพยุโรปในเบื้องต้น ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลกันไปหลายประเทศสมาชิกว่า จะทำให้มีอีกหลายประเทศอาจเอาแบบอย่างสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) เพราะกระแสเช่นนี้เคยเกิดมาแล้วหลายครั้ง ครั้งใหญ่ก่อนนี้ก็คือวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศกรีซ ที่ก่อผลลไปยังประเทศอื่น ๆ ทุกประเทศในสหภาพยุโรป (<http://ec.europa.eu>) จนกระทั่งลามไปเป็นวิกฤติทางการเมืองของกรีซเอง ถึงกับมีการเลือกตั้งรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นมาแก้ปัญหา

แต่เมื่อเกิดกรณี Brexit แม้ทางสหภาพยุโรปไม่เห็นด้วย แต่เมื่อสหราชอาณาจักรเดินหน้าลาออก กลายเป็นสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ที่ประสบความวุ่นวายอย่างหนัก ทำให้คนจำนวนไม่น้อยรวมถึงสมาชิกรัฐสภาจำนวนมากต้องการให้มีการลงประชามติใหม่เพื่อจะได้คงอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไป เพราะเชื่อว่าการลง

ประชามติครั้งที่ผ่านมามีได้สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ ทางสก๊อตแลนด์ที่เสียงส่วนใหญ่เลือกอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไป ถึงกับเกิดกระแสขอแยกตัวออกเป็นเอกราชจากสหราชอาณาจักร(อังกฤษ) ที่เดียว

ความกังวลและความไม่มั่นใจต่ออนาคตของประชาชนหลังจากออกจากสหภาพยุโรป กลายเป็นความหวาดระแวงต่อทุกอย่าง ยิ่งเป็นการลาออกแบบไม่มีข้อตกลง ก็ยิ่งสร้างความสับสนและหวาดหวั่นมากขึ้น ไม่ว่าจะในเรื่องของอุปโภคบริโภค พลังงาน ภาษี ด้านศุลกากร การเดินทาง การอยู่อาศัยในประเทศสมาชิกสหภาพอื่น ๆ ในขณะที่ทางสหภาพยุโรปไม่ได้พบกับความกระทบกระเทือน เพราะแม้สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) จะออกไป แต่ก็ยังเหลืออยู่อีกตั้ง 27 ประเทศ ไม่มีประเทศสมาชิกใดเลยที่ขอลาออกตาม ขณะเดียวกันก็ยังมีอีกกว่าสิบประเทศที่รอการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก โดยไม่มีประเทศใดคิดถอนตัวจากการสมัครเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปเลย

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

จากความปั่นป่วนที่เกิดขึ้นกับสหราชอาณาจักรทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ จากการที่จะต้องแยกตัวออกจากสหภาพยุโรปนั้น นำมาสู่การเปิดโปงถึงการโฆษณาชักจูงให้คนคล้อยตามของฝ่ายที่ต้องการแยกตัวว่าใช้วิธีการที่ไม่สุจริต ที่สำคัญคือมิได้ให้ข้อเท็จจริงที่รอบด้านแก่ประชาชน แต่ให้ข้อเท็จจริงด้านเดียว และใช้เทคนิคการสื่อสารที่ให้ภาพน่ากลัวและการเสียผลประโยชน์ของชาติจำนวนมากในแต่ละปี หากจะยังคงอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไป สิ่งนี้ทำให้เสียงส่วนใหญ่ลงมติไปข้างการถอนตัวออกมา

แต่เมื่อเวลาแห่งการถอนตัวใกล้เข้ามา โดยประชาชนสหราชอาณาจักรได้รับรู้มากขึ้นถึงปัญหาที่จะตามมามากมายจากการอยู่โดดเดี่ยวออกไปจากชาติยุโรปที่เจริญแล้วอื่น ๆ และโดยไม่ปรากฏว่ามีชาติใดถอนตัวตาม ที่สำคัญสหภาพยุโรปยังแข็งแกร่งเหมือนเดิม โดยมีอีกกว่าสิบชาติที่ประสงค์จะขอเข้าเป็นสมาชิกใหม่ด้วย ก็ยิ่งสร้างความสับสนและความไม่แน่นอนต่ออนาคตให้กับประชาชนในสหราชอาณาจักรมากยิ่งขึ้น

หนทางแก้ไขจึงควรที่รัฐบาลและรัฐสภาแห่งสหราชอาณาจักร จะได้จัดให้มีการลงประชามติเกี่ยวกับการอยู่ต่อหรือจะถอนตัวจากสหภาพยุโรปครั้งใหม่ขึ้น โดยต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ทั้งประโยชน์และโทษจากการอยู่หรือถอนตัวให้รอบด้านมากกว่าที่เป็นมา เพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจกำหนดอนาคตของประเทศอย่างแท้จริงอีกครั้งหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- Carlsson, M. (2012). *Diktaturer samarbetar med Telia*. Dagen Nyheter.
- EU-information. (n.d.). *27 EU-länder samarbetar*. Retrieved 06 December 2018, from <http://www.eu-upplysningen.se/Om-EU/Medlemskap-och-historik/EU-har-28-medlemslander/>
- European Union. (n.d.). *Uuropeiska Unionens Historia – 2004*. Retrieved 17 February 2019, from https://europa.eu/european-union/about-eu/history/2000-2009/2004_sv
- European Union. (2003). *EU/Ukraine Summit, Yalta*. Retrieved 22 December 2018, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_03_1343
- Fredrikson, B. (2009). *På spaning efter EU*. Stockholm: LL-förlaget.
- Fontaine, P. (2010). *Europa på 12 lektioner*. Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå.
- Möller, B. (2007). *Vad är EU. Och vad kan det blir?*. Retrieved 1 January 2019, from http://ec.europa.eu/news/economy/111027_sv.htm
- Sv.wikipedia.org. (n.d.). *Lissabonfördraget*. Retrieved 18 March 2019, from <https://sv.wikipedia.org/wiki/Lissabonfördraget>
- Worldometers.info. (2019). *Countries in the world by population*. Retrieved 10 December 2019, from <http://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>